

Αθήνα, 23 Μαρτίου 2016
Αριθ. Πρωτ. Φ. 1500.2/11488/2016

Πληροφορίες: Ματούλα Παπαδημητρίου

Προς:

Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, κ. Ν. Φίλη

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, με την ειδική αρμοδιότητά του ως Συνήγορος του Παιδιού, από το 2003 έως σήμερα ασχολείται επισταμένα με θέματα που αφορούν τη δημοκρατική σχολική διοίκηση, με ιδιαίτερη έμφαση στον θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων. Το δικαίωμα έκφρασης της γνώμης και ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στη σχολική ζωή έχει συζητήσει με μαθητές και εκπαιδευτικούς στις επισκέψεις του σε σχολεία όλης της επικράτειας, σε σεμινάρια και συναντήσεις με εκπαιδευτικούς και γονείς, σε Ημέρες Διαλόγου - διαβουλεύσεις με παιδιά και με τις Ομάδες Εφήβων Συμβούλων του, παράλληλα δε έχει εξετάσει σχετικές υποθέσεις που τέθηκαν υπόψη της Αρχής. Στις δημόσιες παρεμβάσεις και προτάσεις του Συνηγόρου του Παιδιού περιλαμβάνονται Δελτία Τύπου και ανοικτές επιστολές προς μαθητές/τριες με αφορμή τη διεξαγωγή εκλογών για τα μαθητικά συμβούλια¹, ρητές αναφορές στη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων σε έγγραφα θέσεων και προτάσεων προς το Υπουργείο Παιδείας², και η ανάδειξη των απόψεων των ίδιων των μαθητών/τριών για το θέμα αυτό³.

Με βάση τη διαπίστωση ότι ο θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων έχει απαξιωθεί στη συνείδηση των περισσότερων μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας και συχνά υποβαθμίζεται σε τυπική δραστηριότητα χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο, και με στόχο την ενδυνάμωση του θεσμού και την ανάδειξή του ως ενός βασικού παράγοντα διασφάλισης της δημοκρατικής σχολικής διοίκησης και γενικότερα της ομαλής λειτουργία του σχολείου, ο Συνήγορος κατέληξε σε ένα **σχέδιο τροποποίησης του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας Μαθητικών Κοινοτήτων** (ΥΑ 23/1986/β-619), ο οποίος εμφανίζει προβλήματα τόσο στο περιεχόμενο όσο και στην εφαρμογή του.

¹ Ενδεικτικά: [Ανοικτή επιστολή σε μαθητές και μαθήτριες](#) (Νοέμβριος 2006), Δελτίο Τύπου [«Ο θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων στα σχολεία»](#) (23.11.2006), [Ο Συνήγορος του Παιδιού επανέρχεται στα θέματα των Μαθητικών Κοινοτήτων](#) (20.9.2008), Δελτίο Τύπου [«Σχολικοί κανονισμοί και δημοκρατική διοίκηση στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση»](#) (12.11.2009)

² Ενδεικτικά: [«Σχολικοί κανονισμοί και δημοκρατική σχολική διοίκηση»](#) (20.10.2009), [Προτάσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας μεταξύ μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση](#) (Δεκέμβριος 2010) [Επιστολή Συνηγόρου προς τον Υπουργό Παιδείας για το νέο λύκειο](#) (23.8.2013), [Προτάσεις του Συνηγόρου για τη δημοκρατική λειτουργία του σχολείου και την εκπαίδευση στα δικαιώματα](#) (Μάιος 2015)

³ Ενδεικτικά: [Προτάσεις μαθητών: Ανοικτή συζήτηση στη Θεσσαλονίκη](#) (Μάρτιος 2009), [«Προτάσεις για ένα σχολείο που μας σέβεται και μας υπολογίζει»: Ημέρες Διαλόγου Αθήνας και Θεσσαλονίκης](#) (2007-2008), [Προτάσεις μαθητών σε δημόσιες συζητήσεις σε Ιωάννινα, Άρτα και Πρέβεζα](#) (Ιανουάριος 2014), [Ημέρες Διαλόγου «Για ένα δημοκρατικό και συμμετοχικό σχολείο»](#) (Θεσσαλονίκη και Αθήνα, 2015)

Το 2014, συνεργαζόμενος με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, ο Συνήγορος του Παιδιού εισηγήθηκε και συζήτησε το προσχέδιο «νομοθετήματος» με τους 300 εφήβους βουλευτές σε 6 «επιτροπές νομοθετικού έργου», στο πλαίσιο της 10^{ης} Συνόδου της Βουλής των Εφήβων. Στις επιτροπές αυτές, εκτός των επιστημόνων του Συνηγόρου, συμμετείχαν ως εμπειρογνώμονες διευθυντές σχολείων στα οποία έχουν υπάρξει θετικές εμπειρίες λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων. Πριν τη Σύνοδο, τα επιμέρους άρθρα του σχεδίου σχολίασαν και επεξεργάστηκαν οι έφηβοι βουλευτές σε ηλεκτρονικό φόρουμ που συντόνισε ο Συνήγορος του Παιδιού. Οι διατάξεις που προτάθηκαν από τους μαθητές, ενσωματώθηκαν σε τελικό κείμενο πρότασης νέου Κανονισμού Μαθητικών Κοινοτήτων, το οποίο υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια⁴.

Στη συνέχεια ο Συνήγορος διοργάνωσε δύο συναντήσεις διαβούλευσης με εκπαιδευτικούς στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα⁵, όπου συμμετείχαν 80 εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ή έχουν ασχοληθεί ενεργά με τις μαθητικές κοινότητες, καταγράφοντας, και μέσω ερωτηματολογίων, τις εμπειρίες και τις απόψεις τους. Τέλος ο Συνήγορος του Παιδιού εξακολουθεί να συζητά το θέμα στις συναντήσεις του με μαθητές/τριες στα σχολεία που επισκέπτεται.

Εκτιμώντας ότι στη σημερινή ιδιαίτερα κρίσιμη για τα παιδιά και τους εφήβους περίοδο, είναι σημαντικό το σχολείο να δίνει έμφαση στην επικοινωνία, στην ακρόαση των απόψεων των μαθητών και στην ενεργό συμμετοχή τους στις αποφάσεις που αφορούν τη σχολική ζωή, ο Συνήγορος κρίνει απαραίτητη την **επικαιροποίηση της σχετικής με τις μαθητικές κοινότητες νομοθεσίας** σε συνδυασμό με την ανάληψη ενεργειών εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας για την **επιμόρφωση των εκπαιδευτικών**, την **ενημέρωση των μαθητών** και γενικότερα την ενίσχυση του θεσμού. Η εκτίμηση αυτή βρίσκει σύμφωνη την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών με τους οποίους έχει συζητήσει.

Με αφορμή τη συμμετοχή μας στην επιτροπή που πρόσφατα συγκροτήσατε στο Υπουργείο για την αλλαγή του πλαισίου των μαθητικών κοινοτήτων, θέτουμε υπόψη σας το προτεινόμενο από την Αρχή κείμενο τροποποίησης του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας Μαθητικών Κοινοτήτων και τη σχετική αιτιολογική έκθεση. Επιπλέον προτείνουμε το Υπουργείο να προχωρήσει σε **διαδικασία περαιτέρω διαλόγου στα σχολεία**, η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει συζήτηση σχετικά με τις μαθητικές κοινότητες στις συνελεύσεις των τμημάτων και στη συνέχεια ανώνυμη συμπλήρωση ερωτηματολογίου (συνημμένα προσχέδιο ερωτηματολογίου), ώστε να καταγραφεί η γνώμη των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλης της χώρας.

Βασίλης Καρύδης

Γιώργος Μόσχος

Αναπληρωτής Συνήγορος του Πολίτη

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη
για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Κοινοποίηση:

Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, κ. Παντή
Διεύθυνση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,
Διευθυντή κ. Μποφυλάτο

⁴ Δελτίο Τύπου 8.7.2015 [«Εισήγηση Σχεδίου Νόμου για τις Μαθητικές Κοινότητες από τον Συνήγορο του Παιδιού στη Βουλή των Εφήβων»](#). Οπτικοακουστικό υλικό των συνεδριάσεων των επιτροπών [εδώ](#).

⁵ <http://www.0-18.gr/gia-megaloyis/nea/synantisi-diaboyleyisis-gia-tis-mathitikes-koinotites-sti-thessaloniki/>